

“ NÀIXER AMB LA CAMISA ... FER LO COLL DE LA CAMISA ... LO CUL LI ROBA LA CAMISA ... ”

Les maneres de diure que presentem tenen en comú l'objecte material. *Nàixer amb la camisa ...* vol diure ésser fortunat a la vida, ésser fortunat en tot allò que se fa, també si a voltes, pareix, sense tendre grans capacitat.

Se diu que cadaú naix amb un propi “destí”, i són tants a sostenir i creure en aqueixa tesi, perquè a voltes no se troba ni és fàcil trobar justificacions al fet que certes persones hagin pogut superar certes situacions difícils, o com se diu, “a ne eixir de mig del foc”.

Fer lo coll de la camisa ...

Se usa per indicar una persona que ha fet fortuna, que ha sabut aprofitar de certes ocasions o oportunitats, presentant-se així com una home que s'ha sabut fer, per exemple, una bona condició econòmica. I com és que se utilitza aquesta expressió? Assai probablement aqueixa locució sèculs fa quan aquest indument feva distinguir los pobres dels rics. Així, mentre los treballadors, la gent humil i pobre portava

la camisa sense coll, les persones riques i nobles i tots aquellos de pari grau o condició social, portaven les camises amb coll o col.let. Aqueixos col.lets eren de diverses formes, com per exemple, la camisa a la Robespierre, amb col llarg i al revés. *Lo cul li roba la camisa...*

Indica persona avara i sospitosa, que té sempre por que tots li robin; un individu que de segur, com se diu, “no dóna llard als cutxos”. Com sigui nat aquesta manera de diure, no se sap, però podem arriscar de donar una explicació.

Crec que parlar de una persona avara, sempre atenta a la moneda i sempre presa de la por que els altres li robin, se pot pensar que hagi descobert, mentre se posa la camisa, que aquesta de darrera era més curta i que, immediatament, sense hi reflectir massa, ha pensat que qualcú li havia robat un tros de camisa. La veritat era que aquell senyor tenia un “darrera” un poc més gros del sòlit, i per això la cua de la camisa no davallava bé. Doncs

la causa de la camisa massa curta no era un probable lladre, sinó un.. cul massa gros.

Com se veu aquestes maneres de diure tenen en comú l'objecte material i sobretot l'interès per la moneda. La camisa entra en nombroses altres locucions:

Reduir un home en camisa (en misèria).

Aquell és bo a se vendre també la camisa (fa qualsevol cosa per fer moneda).

Se' treuriva la camisa (persona assai generosa).

Suarar set camises (Fer un treball o una impresa extenuants).

Ésser cul i camisa (Tenir gran familiaritat i confiança).

La camisa la trobem lligada, en la història, a situacions particulars: les camises vermelles de Garibaldi; les camises blaves del nacional-socialisme; les camises negres del feixisme; i, últimament, les camises verdes. Sense nos olvidar de les camises de “força”.

Vito Loy